

OECD *Multilingual Summaries*

Competitiveness in South East Europe

A Policy Outlook 2018

Summary in Croatian

Read the full book on: [10.1787/9789264298576-en](https://doi.org/10.1787/9789264298576-en)

...

Većinu proteklog desetljeća gospodarstva Jugoistočne Europe (JIE) bila su predana opsežnom programu reformi koji je pokrenut zbog potrebe za povećanom konkurentnošću, regionalnom suradnjom i djelotvornijim gospodarskim upravljanjem. Unatoč određenom napretku u provedbi reformi, regija JIE i dalje se nosi s visokim stopama nezaposlenosti, niskim stopama rasta i nizom infrastrukturnih problema, naročito u sektorima prijevoza i energetike.

U kontekstu mogućeg pristupanja Europskoj uniji (EU), što je potvrđeno nedavno usvojenom Strategijom Europske komisije za Zapadni Balkan, i daljnje regionalne suradnje, ovaj izvještaj, drugi u seriji, ima za cilj pomoći gospodarstvima koja sudjeluju u programu u razvoju boljih politika pružanjem dubinske ocjene ekonomskih pokazatelja i regionalne konkurentnosti kroz 17 dimenzija politika. U izradi ove procjene OECD je od početka 2016. do početka 2018. partnerski surađivao sa šest gospodarstava regije JIE (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija, Kosovo,* Crna Gora i Srbija) i pružio stručnost i analizu utemeljenu na dokazima potrebne za potporu procesu strukturnih reformi.

Publikacija nudi opsežan pregled ključnih ekonomskih izazova i strukturnih prepreka konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi. Ovaj je izvještaj izrađen u uskoj suradnji s vladama država JIE, uključuje više od 1.000 regionalnih nositelja interesa i temelji se na strogom sustavu kvalitativnih i kvantitativnih procjena politika. Krajnji je rezultat sveobuhvatan izvještaj s više od 600 pojedinačnih pokazatelja.

Od posljednjeg izdanja publikacije Competitiveness Outlook bilo je primjetnog napretka u određenim područjima. Šest procijenjenih gospodarstava JIE usvojilo je strategije za poboljšanje općeg standarda obrazovanja, djelovalo na uklanjanju tehničkih prepreka trgovini i poduzelo korake za uspostavu boljih financijskih mehanizama za mala i srednja poduzeća (SME). U tijeku su daljnji napor u proširenju širokopojasnih usluga i premošćenju digitalnog jaza, savladavanju neučinkovitosti u energetskom i poljoprivrednom sektoru i odgovoru na probleme dugotrajne nezaposlenosti. No bez obzira na ta važna postignuća, ostaju znatni društveno-ekonomski izazovi za ta gospodarstva na njihovu putu prema strukturnim reformama i regionalnoj konkurentnosti.

.....

* Ova oznaka ne dovodi u pitanje stajališta o statusu i u skladu je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244/99 i savjetodavnim mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

Ključni problemi

Diljem regije slaba provedba i nedostatan nadzor i dalje usporavaju strukturne reforme dok manjkovi u ljudskom kapitalu i tržištu rada ograničavaju sposobnost gospodarskog rasta. Niske stope pohađanja obrazovnih ustanova u ranom djetinjstvu i trajan digitalni jaz doprinijeli su regionalnom jazu vještina, dok kronični manjak financiranja znanosti, tehnologije i inovacija usporava prijelaz tih gospodarstava u društva znanja. Znanost, tehnologija i inovacije u gospodarstvima JIE i dalje zaostaju za usporedivim gospodarstvima, a sve pogoršavaju slabe veze između poslovne i akademske zajednice te visoka razina „odljeva mozgova” u slučaju mladih diplomanata.

U ovih šest gospodarstava nedostatak poslovnog financiranja koči gospodarski rast i usporava potencijal slobodnog tržišta, dok neučinkovitosti u sustavima upravljanja i prikupljanja poreza podrivaju vladine tokove prihoda. Te strukturne neučinkovitosti imaju negativne posljedice za mala i srednja poduzeća i potiču neformalne aktivnosti. Štoviše, loša provedba politike tržišnog natjecanja, osobito u visoko koncentriranim sektorima bankarstva, komunalija i prijevoza, dovodi do nepoštenih tržišnih uvjeta. Regija pati i od glomaznih poduzeća u državnom vlasništvu, izbjegavanja poreza na svim razinama i slabe provedbe antikorupcijskih mjera, što sve škodi produktivnosti.

Prekomjerna regulacija trgovine robama i uslugama povećala je operativne troškove za poduzeća u gospodarstvima JIE, a utječe i na priljev inozemnog kapitala. Dodatne prepreke uključuju loše razvijenu prometnu infrastrukturu i nedjelotvorno tržište komunalija, a potonje karakteriziraju visoke razine vertikalne integracije. U području održivosti gospodarske politike ne uspijevaju potaknuti gospodarski rast na ekološki prihvatljiv način, čime se pogoršava javno zdravstvo i dugoročna konkurentnost.

Put naprijed

Gledani u cijelosti ti izazovi predstavljaju težak skup prepreka za regiju. Stoga je ključan razvoj kratkoročnih i srednjoročnih strategija za osiguranje provedbe politike.

- Izgradnja vještina i inovacija. Prvi prioritet za regiju treba biti ulaganje u oblikovanje ljudskog kapitala i poboljšanje djelotvornosti tržišta rada. Gospodarstva JIE trebaju također poticati sudjelovanje u obrazovanju u ranom djetinjstvu poboljšanjem financijske pristupačnosti. Nadalje, vlade trebaju usvojiti holistički pristup za olakšanje prijelaza u društvo znanja povećanjem potpore i poticanjem znanstvene izvrsnosti, apsorpcije tehnologije, rasta poduzetništva te davanjem impulsa za inovacije uključivanjem i povezivanjem nositelja interesa iz poslovne i akademske zajednice, vlasti i civilnog društva.
- Poticanje rasta poduzeća u poštenom okruženju. Gospodarstva JIE trebaju također za prioritet imati pristup financijama iz alternativnih izvora financiranja i rizičnog kapitala. Predanost osiguranju pristupačnosti financiranja koristila bi malim i srednjim poduzećima i poboljšala uvjete za sve tržišne sudionike otvaranjem prekomjerno restriktivnih tržišta kreditiranja. Isto tako, treba ojačati veze inozemnih izravnih ulaganja i malih i srednjih poduzeća davanjem prednosti dugoročnim i održivim ulaganjima u visokostručne i kreativne sektore. Konačno, regija se treba usredotočiti na koordiniranje antikorupcijskih napora, uključujući pojačanje zaštite za zviždače u svih šest gospodarstava.
- Razvoj infrastrukture koji podupire učinkovit i održiv rast. Na srednji rok gospodarstva JIE imala bi koristi od daljnjih ulaganja u infrastrukturu, uključujući preuređenje prijevoznog i energetskog sektora. Konkretno, potrebne su željezničke reforme i poboljšanja informacijskih sustava kako bi se regija uskladila s najboljim praksama OECD-a i standardima EU-a. Uz to treba posvetiti pozornost tehničkim standardima kao što su harmonizacija zakona o zaštiti okoliša radi ispunjenja međunarodnih obveza. U energetskom sektoru politički okviri trebaju biti potpuno u skladu s ciljevima za klimatske promjene, dok je za provođenje tekućih reformi energetskog tržišta potrebna veća sposobnost institucija.

Da bi uspješne reforme politika bile moguće, ove se preporuke trebaju prilagoditi specifičnim uvjetima pojedinačnih gospodarstava, uzimajući također u obzir mnoga preklapanja i poveznice u regiji.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2018), *Competitiveness in South East Europe: A Policy Outlook 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264298576-en